

Kraków, 14 grudnia 2022 r.

„ZATWIERDZAM”
REKTOR
.....
dr hab. Stanisław Mazur, prof. UEK

SPRAWOZDANIE Z PRZEBIEGU GRY DECYZYJNEJ

Temat: Przygotowanie i realizacja zadań obronnych w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie w odniesieniu do zapisów ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny

Cel: Doskonalenie współdziałania kierowniczej kadry Uniwersytetu w zakresie wykonywania zadań obronnych. Podnoszenie wiedzy i umiejętności kierowniczej kadry Uniwersytetu niezbędnej do wykonywania zadań zarówno w czasie stałej gotowości obronnej jak i podczas jej podwyższania.

Termin: 30 listopada – 6 grudnia 2022 r.

Miejsce: Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Sala Muzealna

Uczestnicy gry decyzyjnej:

- 1) dr hab. Stanisław Mazur, prof. UEK – Rektor (Kierownik gry decyzyjnej);
- 2) mgr Andrzej Mrozek – Starszy specjalista ds. Obronnych (Organizator-sprawozdawca);
- 3) prof. dr hab. Paweł Lula - Prorektor ds. Nauki;
- 4) dr hab. Karolina Klecha-Tylec, prof. UEK - Prorektor ds. Kształcenia i Studentów;
- 5) dr hab. Piotr Buła, prof. UEK - Prorektor ds. Projektów i Współpracy;
- 6) dr hab. Anna Moździerz, prof. UEK - Dziekan Kolegium Ekonomii, Finansów i Prawa;
- 7) dr hab. Marcin Zawicki, prof. UEK - Dziekan Kolegium Gospodarki i Administracji Publicznej;
- 8) dr hab. Bernard Ziębicki, prof. UEK - Dziekan Kolegium Nauk o Zarządzaniu i Jakości;
- 9) dr Jarosław Bober - Dyrektor Kancelarii Rektora;
- 10) dr hab. Krzysztof Machaczka, prof. UEK - Dyrektor Departamentu Marki i Komunikacji;
- 11) dr Krzysztof Głuc - Dyrektor Departamentu Zasobów i Rozwoju;
- 12) mgr Mirosław Chechelski – Zastępca Dyrektora Departamentu Zasobów i Rozwoju;
- 13) mgr Dorota Radoń - Dyrektor Departamentu Finansów i Zamówień Publicznych;
- 14) mgr Józef Andrzej Laskowski - Zastępca Dyrektora Departamentu Finansów i Zamówień Publicznych;
- 15) prof. dr hab. inż. Stanisław Popek - Dyrektor Szkoły Doktorskiej.

Rozważane problemy:

1. Jakie nowe, istotne dla funkcjonowania uczelni postanowienia zawierają zapisy ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny?
2. W jaki sposób Uniwersytet uczestniczy w projekcie ochotniczego szkolenia studentów pn.: *Legia Akademicka*?
3. W jaki sposób realizujemy „zakaz wstępu do uczelni osobom postronnym”?
4. Jeśli w danym pawilonie zaistnieje zagrożenie, to właściwym sposobem postępowania jest ewakuacja z pawilonu. Jak w tym czasie postępujemy w pozostałych pawilonach?
5. Jakie są nasze potrzeby i możliwości w zakresie przygotowania i organizowania schronów?

Pięć problemów odnoszących się do nowych regulacji prawnych, ważnych dla funkcjonowania Uczelni.

Przebieg gry decyzyjnej:

- etap pierwszy (30 listopada, w godz.: 12.00 - 13.30) – zapoznanie uczestników z planem gry decyzyjnej, przesłanym e-mail przez organizatora-sprawozdawcę oraz zapoznanie z przepisami i dokumentami odniesienia. Praca samodzielna, z możliwością konsultacji w Sali Muzealnej;
- etap drugi (6 grudnia, w godz.: 12.00 - 13.30) – referat wprowadzający, indywidualne wystąpienia i dyskusja, wypracowanie wniosków. Praca zespołowa.

Terminy:

- 1) do 14 grudnia 2022 r. – opracowanie sprawozdania z przebiegu gry decyzyjnej przez organizatora-sprawozdawcę i przedłożenie sprawozdania JM Rektorowi do zatwierdzenia;
- 2) do 16 grudnia 2022 r. – zapoznanie e-mail uczestników gry decyzyjnej z treścią sprawozdania;
- 3) do 23 grudnia 2022 r. – wdrożenie przyjętych rozwiązań i decyzji.

Akty prawne i dokumenty:

- 1) Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- 2) Ustawa z dnia 11 marca 2022 o obronie Ojczyzny;

- 3) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r. w sprawie systemów wykrywania skażeń i powiadamiania o ich wystąpieniu oraz właściwości organów w tych sprawach;
- 4) Zarządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie organizacji wykonywania zadań obronnych w ramach powszechnego obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie nr R-0201-17/2014 z dnia 7 maja 2014 roku w sprawie organizowania i realizacji przedsięwzięć alarmowania w Uniwersytecie (z późn. zm.);
- 6) Plan Operacyjny Funkcjonowania Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny;
- 7) Instrukcja Alarmowa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie;
- 8) Podręcznik Normalizacji Obronnej PDNO-02-A075:2022;
- 9) Norma Obronna NO-02-A060:2022.

Obecnie prawo w obszarze obronności ulega istotnym zmianom, ze względu na trwające prace przy aktach wykonawczych do *ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny* oraz w związku z przygotowaniem *ustawy o ochronie ludności*.

Pierwszy rozważany problem i wnioski

Jakie nowe, istotne dla funkcjonowania Uczelni postanowienia zawierają zapisy ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny?

W zakresie obowiązku obrony. Są nowe, podwyższone limity wiekowe w zakresie obowiązku pełnienia służby wojskowej – na co wskazuje Art. 5. 1. Obowiązkowi pełnienia służby wojskowej podlegają obywatele polscy, począwszy od dnia, w którym kończą 18 lat życia, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą **60** lat życia, a posiadający stopień podoficerski lub oficerski – **63** lat życia.

W zakresie terenowych organów Obrony Narodowej. Art. 31. 1. Terenowymi organami wykonawczymi Ministra Obrony Narodowej w sprawach rekrutacji, operacyjno-obronnych i administracji niezespolonej są Szef Centralnego Wojskowego Centrum Rekrutacji oraz szefowie wojskowych centrów rekrutacji.

Uczelnia, jako instytucja, współpracuje z terenowym organem wykonawczym jakim jest Szef Wojskowego Centrum Rekrutacji w Krakowie, adres: ul. Lucjana Rydla 19 (dawne WSzW i WKU).

W zakresie kształcenia żołnierzy. Art. 91. 1. Kształcenie kandydatów do zawodowej służby wojskowej oraz żołnierzy zawodowych odbywa się w: 1) uczelniach wojskowych; 2) szkołach podoficerskich; 3) ośrodkach szkolenia lub centrach szkolenia. 2. **Kształcenie może odbywać się również w uczelniach wyższych, szkołach i ośrodkach szkolenia innych niż wojskowe.**

W zakresie służby w rezerwie. Art. 131. 2. Aktywną rezerwę tworzą osoby, które zgłosiły chęć pełnienia służby w aktywnej rezerwie, złożyły przysięgę wojskową i nie pełnią innego rodzaju służby wojskowej oraz nie ukończyły **55** roku życia, a w przypadku osób posiadających stopień podoficerski lub oficerski – **63** roku życia. 3. Pasywną rezerwę tworzą osoby, które mają uregulowany stosunek do służby wojskowej i nie pełnią innego rodzaju służby wojskowej, i nie podlegają militaryzacji oraz nie ukończyły **55** roku życia, a w przypadku osób posiadających stopień podoficerski lub oficerski – **63** roku życia.

Powoływanie rezerw w procesie podwyższania stanów gotowości obronnej państwa może wpływać na sytuację kadrową Uniwersytetu.

W zakresie wyłączenia od obowiązku pełnienia służby wojskowej (dawne „reklamowanie”). Art. 541. 1. Nie powołuje się do służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny osób, które zostały wyłączone z obowiązku jej pełnienia. 5. Wyłączenie następuje: 1) z urzędu i dotyczy osób, które: c) zajmują kierownicze stanowiska państwowe ... d) ze względu na posiadane kwalifikacje lub zajmowane stanowiska są niezbędne dla zapewnienia obrony lub bezpieczeństwa państwa; 2) na wniosek i dotyczy osób, których powołanie do służby wojskowej ... groziłoby poważnym zakłóceniem pracy urzędu państwowego lub samorządowego

Na gruncie poprzedniej ustawy (*o powszechnym obowiązku obrony*) mamy obecnie kilkanaście osób reklamowanych (wyłączonych od obowiązku pełnienia służby wojskowej). Gdy ukażą się akty wykonawcze do obowiązującej ustawy, to podejmiemy akcję wnioskowania w tej sprawie.

Ogólna charakterystyka ustawy pod kątem realizacji zadań obronnych Uniwersytetu:

- nie ma zapisów dotyczących obrony cywilnej, ochrony ludności i zarządzania kryzysowego;

- jest duża ilość delegacji ustawowych. Przepisy wykonawcze zostaną wydane do września przyszłego roku;
- dużo zapisów dotyczy działań w cyberprzestrzeni, co wiąże się z osobowym i instytucjonalnym uzależnieniem od sieci oraz zagrożeniami stąd wynikającymi.

Wnioski: (1) realizujemy zadania obronne w oparciu o istniejące prawo, w zgodzie z normami dobrych obyczajów w nauce; (2) wychowujemy studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, tradycję narodową, umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka (zgodnie z Art. 11. 1. 7. ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).

Drugi rozważany problem i wnioski

W jaki sposób Uniwersytet uczestniczy w projekcie ochotniczego szkolenia studentów pn.: *Legia Akademicka*?

Dotychczas nie było ustawowych regulacji dotyczących programu pn.: *Legia Akademicka*. W ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny takie regulacje są.

Art. 108. 1. Ochotnicze szkolenie wojskowe studentów i absolwentów uczelni wyższych realizuje się równoległe do kształcenia odpowiednio w uczelni wyższej albo po zakończeniu studiów w uczelni wyższej.

2. Udział uczelni wyższych w szkoleniu jest dobrowolny.

Art. 110. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, wykaz uczelni wyższych ... w których jest realizowane ochotnicze szkolenie wojskowe studentów i absolwentów uczelni wyższych, w tym w ramach programu Legii Akademickiej.

Program składa się z dwóch części: część teoretyczna (cywilna) i część praktyczna (wojskowa). Program przeznaczony jest dla studentów studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, dowolnego roku studiów, posiadających obywatelstwo polskie.

Część teoretyczna realizowana jest w uczelniach, część praktyczna w jednostkach wojska.

Ze strony Ministerstwa Edukacji i Nauki nie mamy obecnie żadnych informacji o porozumieniu z MON w sprawie programu *Legia Akademicka*.

Wnioski: (1) na obecnym etapie nie podejmujemy udziału w programie *Legia Akademicka*; możemy jednak podjąć w przyszłości, mamy doświadczenie i potrzebne kontakty, możemy pozyskać merytorycznie przygotowane osoby do prowadzenia zajęć. Warunkiem jest utworzenie co najmniej 20 osobowej grupy, a najkorzystniej było by utworzyć 3-4 grupy; (2) udzielamy informacji oraz prowadzimy obsługę administracyjną na potrzeby naszych studentów w zakresie programu. Informacja i obsługa administracyjna programu: (a) Stanowisko ds. Obronnych (Ustronie, pok. 508), (b) Dział Nauczania (Budynek Główny, pok. 107 i 108), (c) e-mail: legia.akademicka@uek.krakow.pl; (3) jeśli nie będzie możliwości utworzenia grupy szkoleniowej, to będziemy odsyłać zainteresowanych studentów do Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, gdzie nauczany jest kierunek bezpieczeństwo narodowe.

Trzeci rozważany problem i wnioski

W jaki sposób realizujemy „zakaz wstępu do uczelni osobom postronnym”?

Uczelnia jest specyficzną instytucją, między innymi ze względu na otwartość swych obiektów. Inne instytucje: urzędy, zakłady pracy, także placówki szkolne mają wejścia i wyjścia kontrolowane, kanalizowane, „przepustkowane”. Na teren obiektów Uniwersytetu każdy może swobodnie wejść, w wielu miejscach.

Przez kilka lat nie było problemu, ale wprowadzony został drugi stopień alarmowy (w czterostopniowej skali, w zakresie działań antyterrorystycznych), i zaistniał problem wynikający z zapisów *rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie zakresu przedsięwzięć wykonywanych w poszczególnych stopniach alarmowych i stopniach alarmowych CRP*: „Po wprowadzeniu drugiego stopnia alarmowego (stopień BRAVO) należy wykonać w szczególności następujące zadania: **8) wprowadzić zakaz wstępu do przedszkoli, szkół i uczelni osobom postronnym.**”

Wyżej wymienione rozporządzenie jest aktem wykonawczym do *ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych*. Ustawa o działaniach antyterrorystycznych nie dotyczy organów uczelni, dotyczy organów administracji publicznej oraz będących w ich dyspozycji służb, inspekcji i straży. Na terenie obiektów Uczelni stosujemy regulacje prawne których podmiot regulacji określanym jest terminem: „obywatel”, „mieszkaniec miasta”, „ludność”, „społeczność”. Ponadto: uczelnie posiadają autonomię.

Na zrozumiałe i uzasadnione wątpliwości wynikające z zapisów ww. rozporządzenia jest następująca opinia prawna nadesłana z MSWiA: „Wprowadzenia zakazu wstępu do

przedszkoli, szkół i uczelni osobom postronnym należy rozpatrywać z perspektywy celowości. Celem przedmiotowego zakazu jest zapewnienie podwyższonego poziomu bezpieczeństwa ... Realizacja tego celu nastąpi jedynie wówczas, gdy zapewniona jest możliwość dokonania weryfikacji celu przebywania w danym obiekcie lub na danym terenie konkretnej osoby lub grupy osób ... Brak przepisów definiujących osobę postronną”.

Wnioski: (1) podstawową przesłanką naszych działań jest realna potrzeba i konieczność zapewnienia bezpieczeństwa (dla kilku tysięcy osób) poprzez zorganizowane działania; profilaktyczne – realizowane w codziennej, bieżącej działalności oraz rzeczywiste działania - gdy zaistnieje sytuacja zagrożenia. W tym celu podejmujemy następujące przedsięwzięcia:

- prowadzimy praktyczne instruktaże dla portierów i strażników ochrony mienia;
- realizujemy szkolenia dla pracowników;
- reagujemy na nietypowe postępowanie osób;
- wzmacniamy ochronę obiektów Uniwersytetu;
- zabezpieczamy budynki i pomieszczenia po godzinach pracy oraz po zakończeniu prac remontowych;
- szczególną uwagę zwracamy na pomieszczenia hali sportowej, garaż podziemny, szatnie, bagażownie i strychy - zwłaszcza po zmierzchu i w czasie weekendów.

Czwarty rozważany problem i wnioski

Jeśli w danym pawilonie zaistnieje zagrożenie, to właściwym sposobem postępowania jest ewakuacja z pawilonu. Jak w tym czasie postępujemy w pozostałych pawilonach?

Obowiązujące dotychczas ustalenie w zakresie przedmiotowego problemu brzmi następująco: „Nie zachowujemy się biernie! Podejmujemy »ochronę ludności w obiekcie«”, polegającą na:

- ograniczeniu możliwości wchodzenia do obiektu i opuszczania obiektu;
- uszczelnieniu drzwi i okien w obiekcie;
- informowaniu przebywających w obiekcie osób o sytuacji, zwłaszcza o rodzaju zagrożenia i o sposobach przeciwdziałania jego skutkom;
- stosowaniu podręcznych przedmiotów i materiałów do indywidualnej ochrony dróg oddechowych i oczu (szalik, chustka, czapka itp.) - w sytuacji skażenia i pożaru oraz zalecaniu takiego postępowania innym osobom;

- udzielaniu pomocy osobom poszkodowanym;
- zapobieganiu przejawom niepokoju i paniki;
- informowaniu przełożonych o sytuacji w obiekcie.

W naszej definicji ochrona ludności w obiekcie, to: „zorganizowane działania polegające na wykorzystaniu istniejących, technicznych właściwości obiektu oraz środków podręcznych do indywidualnej i grupowej ochrony osób znajdujących się w obiekcie przed skutkami skażeń i innych zagrożeń mających miejsce na zewnątrz obiektu, do czasu ustąpienia zagrożenia”.

Ochrona ludności w obiekcie polega na realizowaniu wymienionych wyżej czynności, którymi kierują podmioty reagowania alarmowego, czyli osoby funkcyjne zobowiązane do aktywnych działań w sytuacji zaistnienia zagrożenia.

W odniesieniu do ww. ustaleń rodzi się pytanie: kiedy ewakuacja, a kiedy ochrona ludności w obiekcie? W odpowiedzi na to pytanie pomocną jest niżej zamieszczona tabela.

Rodzaj zagrożenia Miejsce zagrożenia	SKAŻENIE	POŻAR	NAPAD
Pawilon	E	E	E
Kampus	O	O/E	O/E
Miasto	O	O	O

Legenda:

O – ochrona ludności w obiekcie

E – ewakuacja z zagrożonego obiektu

W sytuacji zagrożenia możliwie szybko i sprawnie opuszczamy zagrożone miejsce, pawilon, w którym się znajdujemy. Jeśli zagrożenie zaistnieje w innym pawilonie, bądź poza kampusem, to podejmujemy ochronę ludności w obiekcie.

Wnioski: (1) wyżej wymienione ustalenia sprawdziły się, i na obecnym etapie nie wymagają uzupełnień; (2) pozostawić obowiązujące ustalenia i instrukcje do czasu zaistnienia *ustawy o ochronie ludności*.

Piąty rozważany problem i wnioski

Jakie są nasze potrzeby i możliwości w zakresie przygotowania i organizowania schronów?

Ze strony pracowników Uniwersytetu pojawiają się zapytania o schrony - znajdujące się na terenie miasta i na terenie Uczelni. Zapytania i wątpliwości wynikają z zaistniałych zagrożeń. Problem dotyczy zadań obrony cywilnej. Art. 61 *protokołu dodatkowego do Konwencji Genewskich z 12 sierpnia 1949 roku dotyczącego ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych* zawiera katalog piętnastu zadań obrony cywilnej:

- 1) służba ostrzegawcza;
- 2) ewakuacja;
- 3) **przygotowanie i organizowanie schronów;**
- 4) obsługa środków zaciemniania;
- 5) ratownictwo;
- 6) służby medyczne, włączając w to pierwszą pomoc oraz opiekę religijną;
- 7) walka z pożarami;
- 8) wykrywanie i oznaczanie stref niebezpiecznych;
- 9) odkażanie i inne podobne działania ochronne;
- 10) dostarczanie doraźnych pomieszczeń i zaopatrzenia;
- 11) pomoc w utrzymaniu porządku w strefach dotkniętych klęskami;
- 12) wspieranie służb użyteczności publicznej;
- 13) doraźne grzebanie zmarłych;
- 14) pomoc w ratowaniu dóbr niezbędnych do przetrwania;
- 15) dodatkowe rodzaje działalności, niezbędne dla wypełnienia któregoś z wyżej wymienionych, w tym planowanie i prace organizacyjne.

Na podstawie wcześniejszych decyzji, w Uniwersytecie realizujemy dwa pierwsze zadania (służbę ostrzegawczą i ewakuację) oraz zadanie numer 15 w zakresie prac organizacyjnych i szkolenia. W przeszłości, dodatkowo podejmowaliśmy zadanie numer 5 - ratownictwo.

Konwencje i protokoły dodatkowe powstawały pod wpływem doświadczeń II wojny, od tego czasu zaistniały ważne zmiany. Była „żelazna kurtyna”, obecnie trwa proces integracji, tworzenia transnarodowych systemów. Jest inny układ sił.

Odmienne są problemy: społeczne, demograficzne, ekonomiczne, migracyjne, ekologiczne, egzystencjalne, polityczne - które znajdują się u podstaw konfliktów zbrojnych i zagrożeń z nimi związanych.

Środki napadu powietrznego, przed którymi schrony zabezpieczały poruszały się z prędkością kilkuset kilometrów na godzinę - był czas, aby: ustalić kierunek i cel nalotu, powiadomić ludność, zająć miejsca w schronach. Obecnie strony konfliktów dysponują środkami rażenia przed którymi żaden schron nie zapewni bezpieczeństwa.

Wnioski: (1) nie podejmujemy działań w zakresie przygotowania i organizowania schronów, nie mamy takich obowiązków i nie posiadamy takich możliwości; (2) w zakresie obrony cywilnej (ochrony ludności) realizujemy służbę ostrzegawczą, ewakuację oraz niezbędne prace organizacyjne i szkolenie; (3) podstawowym sposobem naszych działań w sytuacji zagrożenia (także ze względu na sąsiedztwo obiektów wojskowych oraz węzłów komunikacyjnych) jest ewakuacja.

Podsumowanie

Gra decyzyjna miała konstruktywny, roboczy charakter i przebieg. Cel gry decyzyjnej został osiągnięty.

Uczelnia jest istotna dla budowania podstaw bezpieczeństwa państwa i obronności w dłuższej, strategicznej perspektywie. Obronność, zorganizowane działania w sytuacji zagrożeń, to nasz wspólny wysiłek i mądrość.

Wypracowane w gronie Kierowniczej Kadry Uniwersytetu decyzje i wnioski będą wykorzystane w procesie planowania pozamilitarnych przygotowań obronnych i zostaną przekazane przez uczestników gry decyzyjnej do wiadomości osób funkcyjnych odpowiedzialnych za realizację zadań w Uniwersytecie.

Organizator-sprawozdawca:

STARSZY SPECJALISTA
ds. Obronnych
Andrzej Mrozek
mgr Andrzej Mrozek